

สัมภาษณ์พิเศษ

นพ.สุริยะ วงศ์คงคาเทพ
อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย
และการแพทย์ทางเลือก

แพทย์แผนไทย ‘ทันสมัยที่สุด’ ทางเลือก ‘ไม่ต้องผ่าตัด’

กระแสผู้คนทั่วโลกหันมาสนใจ “สุขภาพ” มากขึ้น การฟื้นฟูวิถีแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก มีหน่วยงานรับผิดชอบอย่างจริงจัง ส่งเสริมและสร้างระบบหรือการรักษาที่กำลังจะสูญหายไป ให้กลับเข้ามาสู่ชีวิตประจำวัน สนองตอบรับกระแสการดูแลสุขภาพ ที่ผู้คนหันมาให้ความสนใจสุขภาพ

ตัวเอง อยากมีสุขภาพแข็งแรง ดูแลอาหารการกินแบบไร้สารเคมี หรือออร์แกนิก อยากออกกำลังกาย บันจี้รยาน เข้าฟิตเนส ด้วยอยากให้สุขภาพแข็งแรง

นพ.สุริยะ วงศ์คงคาเทพ อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข กล่าว

ว่า ในเชิงการดูแลสุขภาพประชาชนของกระทรวงสาธารณสุข มีผู้ป่วยเพียง 17% เลือกใช้บริการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ซึ่งยังเป็นตัวเลขไม่สูงมาก ประเทศไทยเพิ่งมีการแพทย์แผนไทยอย่างจริงจังเมื่อปี 2545 เพื่อกำกับดูแลภารกิจตามโครงสร้าง ด้วยเวลาเพียง 13 ปี นับจากการตั้งกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ดูแลส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก

“ในประเทศตะวันตก และการฝังเข็มของจีน แพทย์ทางเลือก จะถูกเรียกว่า การแพทย์คู่ขนานกับการรักษาแบบแพทย์สมัยใหม่ เน้นการดูแลรักษาตัวเอง การบำรุงร่างกาย วิตามิน อาหารเสริม การออกกำลังกาย ดูแลกล้ามเนื้อ หรือเส้นเอ็นไขข้อต่างๆ ทำให้มีความแข็งแรงขึ้น การแพทย์คู่ขนานเกิดมานาน และมีการส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย จนได้พบยาใหม่ๆ อย่างกรณีของจีน ค้นพบยารักษาโรคมะเร็งล่าสุดที่ไม่มีการดื้อยาแพทย์จีน ได้ค้นพบตัวยา นี้ ด้วยวิธีการแพทย์โบราณและมีประสิทธิภาพการรักษาใกล้เคียงกับตัวยาที่ค้นคว้าในห้องทดลอง แพทย์แผนโบราณของจีน นายชิง เค่า สู้ ได้รับรางวัลโนเบล ผลงานของเขาถือว่าเป็นยารักษา มะเร็งที่มีประสิทธิภาพที่สุด ที่ได้จากการค้นคว้ามาจากสมุนไพร แบบแพทย์แผนโบราณ และไม่ได้จดสิทธิบัตร แสดงว่า ตำรายาโบราณมีอยู่แล้ว และกำลังรอการค้นคว้า” นพ.สุริยะ กล่าว

สำหรับในประเทศไทยมีตัวยาลาหลายตัวที่ผลิตแล้วได้รับการยอมรับมาก อย่างเช่น ขมิ้นชัน ฟาทะลายโจร หรือ หนุ่ยรีแพร์ ก็ได้ รับการยอมรับเป็นกระแสตอบรับจากสังคมดี ด้วยเหตุนี้ภาคธุรกิจและภาครัฐบาลก็หันมาสนใจให้การสนับสนุนส่งเสริมในการผลิตตัวยาดตามแนววิถีแพทย์แผนไทยมากขึ้น ภาครัฐมองเห็นว่าการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ถือเป็นผลิตภัณฑ์ “ดาวรุ่ง” ประกอบกับสภาพพื้นที่

และภูมิปัญญาพื้นบ้านเหมาะสม สามารถที่จะนำมาพัฒนาให้มีมาตรฐาน เป็นผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายหรือส่งออกได้ต่อไปในอนาคต

อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กล่าวว่า ปัจจุบันสมุนไพรไทยถือว่าเป็นสินค้าดาวรุ่งที่มีวัตถุดิบจากพันธุ์พืช และมีภูมิปัญญาไทย ที่สามารถเรียนรู้และรอการค้นคว้า จึงจำเป็นต้องหาวิธีการ “คุ้มครองตำรายาโอสถไทย” อย่างจารีกรวดโพธิ์ จารีกรวดราชโอรส ต้องรวบรวมสังคายนา ค้นคว้าต่อไป โดยการร่วมมือวิจัยจากมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ได้รับการส่งเสริมวิจัยค้นหา เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น เน้นการวิจัยคุณค่าของกระชายดำ หรือมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เน้นการค้นคว้าวิจัยเรื่องโรคมะเร็ง

“ขณะนี้มีการค้นคว้าวิธีการดูแลป้องกัน การรักษา มะเร็งตับ เน้นไปค้นหา ค้นคว้า วิธีการรักษาแบบแพทย์แผนโบราณว่า เคยมีอาการใกล้เคียงกัน แล้วตำราโบราณใช้ยาอะไรในการรักษา เพื่อการค้นหายาที่สามารถนำมาใช้เป็นตำรับยา ทำให้สามารถค้นหาสมุนไพรที่มีคุณประโยชน์ใหม่” นพ.สุริยะ กล่าว ด้วยวิธีค้นคว้านี้ทำให้ค้นพบ “หนุ่ยรีแพร์” สำหรับผู้หญิง หรือผลิตภัณฑ์หมามู่ย ที่ช่วยชะลอวัยและลดอาการโรคพาร์กินสัน ซึ่งเป็นอาการที่เกิดจากความเสื่อมของสมองส่วนที่ควบคุมการหลั่งสารสื่อประสาทโดพามีน ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนไหวได้ เป็นผลงานที่เกิดจากการค้นพบ

จากตำราโบราณ ทำให้เชื่อว่าสมุนไพรไทยยังมีคุณสมบัติอีกมากที่เหมาะสมกับโรคสมัยใหม่ที่รอการค้นคว้า ดังนั้นจึงต้องคุ้มครอง ตำรับยาไทย โดยประกาศเป็นกฎหมายคุ้มครองและ ครอบสิทธิ์ป้องกันการฉกฉวย เฉกเช่น สมุนไพรเปล้าน้อย แก้วโรครกระเพาะ ที่ต่างชาติจดสิทธิบัตรและผลิตส่งมาขายบ้านเรา เป็นต้น หรือการต่อสู้ถึงชั้นศาลโลก ของคำว่า “นวดไทย”

และ “ถ้ายึดติดตน” กลับคืนมาเป็นสิทธิ์ของคนไทย และสามารถเรียนรู้ไปประกอบอาชีพเป็นแพทย์ทางเลือก ใช้ดูแลตนเองของคนไทยได้

ปัจจุบันพบว่า การ “นวดไทย” ซึ่งเป็นมรดกไทย มีบริการไปทั่วโลก เป็นอาชีพที่ทำมาหากินได้ การเรียนรู้วิธี “นวดวัดโพธิ์” มีนักเรียนชาวไทยและต่างประเทศ สมัครเรียนนวดเพื่อนำไปประกอบ

อาชีพได้นับพันคนต่อปี และเป็นที่ยอมรับ
สูงไปทั่วโลก

นพ.สุริยะ กล่าวด้วยว่า ทั้งหมดนี้เป็น
บริบทเปลี่ยนไปของแพทย์แผนไทยและ
แพทย์ทางเลือกที่ไม่ใช่เรื่องโบราณ
อีกต่อไป แต่กลับเป็น

เรื่องใกล้ตัว
กรมพัฒนาการ
แพทย์แผนไทย
และการแพทย์
ทางเลือกจึงมี
ภารกิจต้อง
สนับสนุน
การรื้อฟื้น
วิถีแพทย์ที่
สูญหายไป
นานจากชีวิต
ประจำวัน
ของคนไทย

ความรู้ภูมิปัญญาในตำรับโบราณเหล่านี้ เป็นของที่
แม้แต่ตะวันตกก็อยากจะเรียนรู้

โรคสมัยใหม่จากคอมพิวเตอร์ แพทย์ยุคใหม่ต้อง
ผ่าตัดรักษา แต่หากเลือกแพทย์ทางเลือกไม่ต้องผ่าตัด
อย่างในกรณีการนวดกล้ามเนื้อให้คลายตัว แทนการกิน
ยาคลายกล้ามเนื้อ การนวดจัดกระดูก การดูแลนิ้วล็อก
ที่เกิดจากท่าทางทำงานแบบซ้ำๆ ทำให้เสียรูปทรง
แพทย์สมัยใหม่ไม่มีทางจัดรูปทรงด้วยตัวเองได้ กรณี
“หลังคด” ที่มีผลต่อกระดูกสันหลังทับเส้นประสาท
แพทย์สมัยใหม่ต้องผ่าตัด แต่ถ้าแพทย์ทางเลือกใช้วิธี
จัดกระดูกให้เข้าที่โดยไม่ต้องผ่าตัด เหล่านี้เป็นต้น

การนวดทำให้เส้นสายเส้นเอ็น กล้ามเนื้อคลาย

ตัว อย่างกรณีกระดูกทับเส้นต้นคอ ที่พบบ่อยมาก
ใน “สังคมก้มหน้า” มีอาการไหล่ติด ข้อศอกเจ็บ
ข้อมือเจ็บ จากการใช้คอมพิวเตอร์ การอยู่ในท่าเดิมๆ
บ่อยๆ นานๆ ซ้ำๆ กับทำนั่งบ่อยๆ อยู่ในตำแหน่งไม่
ถูก-ไล่ไปถึงเอว หัวเข่า น้ำหนักมากเกินไป ทำให้เกิด
การเจ็บป่วยในส่วนต่างๆ แนวทางการรักษาของแพทย์
สมัยใหม่ใช้วิธีการกินยาฉีดยา แต่แพทย์แผนไทยมีทาง
เลือกช่วยได้มาก โดยไม่ใช้วิธีการผ่าตัดเพื่อรักษาโรค
สมัยใหม่

ยุทธศาสตร์ต่อไปของงานการแพทย์แผนไทยและ
การแพทย์ทางเลือก นพ.สุริยะ กล่าวว่า โดยรวมแล้ว
เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดูแลสุขภาพของคนไทยจะ
ต้องไปในแนวทางดังต่อไปนี้ คือ ก้าวแรก การรักษา
วินิจฉัยโรคแล้ว ให้นำภูมิปัญญาโบราณที่มีอยู่ไปค้นคว้า
ให้พบวิธีการช่วยดูแลสุขภาพให้มากขึ้น ก้าวที่ 2 ต้อง
คุ้มครองตำรับยา และตำราการแพทย์แผนโบราณ
ของชาติ แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณสุข
และ ก้าวที่ 3 ต้องพัฒนาสมุนไพร ว่าเป็นผลิตภัณฑ์
สุขภาพ และยกร่างแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการ
พัฒนาสมุนไพรไทยให้เกิดมาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีสภา
วิชาชีพแพทย์แผนไทย ทำหน้าที่ออกใบประกอบวิชาชีพ
แพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทยประยุกต์ ยกระดับให้
ต่อ ยอดให้ประกอบอาชีพได้ มีกฎหมายรองรับถูกต้อง

“แต่ที่สำคัญ อยากจะบอกว่า โรคทุกวันนี้ไม่ใช่โรค
ที่เกิดจากเชื้อโรค แต่เป็นโรคที่เกิดจากการใช้ชีวิตชีวิต
ประจำวัน ทั้งอาหาร ความเป็นอยู่ การทำงานแบบฝืน
ธรรมชาติ ดังนั้นจึงควรหันมาทบทวนไลฟ์สไตล์ของคุณ
เองด้วย” อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและ
การแพทย์ทางเลือก กล่าว

ภาพ:www.oknation.netblogsupawan

เป็นสมุนไพรที่ศาสตร์อายุเวทของอินเดีย ใ้รักษา “โรคพาร์กินสัน” มาเป็นเวลานาน ผลการศึกษาพบว่า เมล็ดหมามุ่ยเป็นแหล่งธรรมชาติของ L-dopa พบ 3.1-6.1% และอาจพบสูงถึง 12.5% ในขณะที่ส่วนใบของหมามุ่ยพบเพียง 0.5% ซึ่ง L-dopa เป็นสารตั้งต้นของโดพามีน โดยพบว่า L-dopa ในหมามุ่ยมีข้อดีกว่ายาสังเคราะห์ Levodopa ตรงที่มีความแรงในการออกฤทธิ์มากกว่า Levodopa 2-3 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดเทียบเท่ากับ Levodopa เดียว โดยมีการตั้งสมมุติฐานว่า ในสารสกัดเมล็ดหมามุ่ยอาจมีสารสำคัญบางตัวที่ทำหน้าที่เหมือน Dopamine Decarboxylase Inhibitors ซึ่งเป็นกลุ่มยาที่ต้องให้ร่วมกับ Levodopa เสมอ เพื่อยับยั้งเอนไซม์ Dopamine Decarboxylase ที่จะทำลาย Levodopa อันจะทำให้การออกฤทธิ์ของ Levodopa ลดลง นอกจากนี้ยังพบว่าเมล็ดหมามุ่ยยังออกฤทธิ์ได้เร็วกว่า และมีระยะเวลาการออกฤทธิ์นานกว่า Levodopa/Carbidopa

เมล็ดหมามุ่ยมีฤทธิ์ ปกป้องเซลล์สมอง (neuroprotective effect) ฤทธิ์ด้านอนุมูลอิสระ ด้านความเครียด ที่ส่งผลให้เซลล์สมองถูกทำลาย (ศึกษาในหนูทดลอง) เพิ่มระดับกลูตาไทโอน ซึ่งจะมีปริมาณลดลงในหนูทดลองที่มีภาวะเครียด มีฤทธิ์จับกับโลหะหนัก ซึ่งช่วยป้องกันการถูกทำลายของ DNA ในเซลล์สมอง (มีบางการศึกษาเชื่อว่า

Levodopa me เพิ่มการทำลาย DNA ในสมอง) ในใบแรกที่งอกออกมาจากเมล็ด (cotyledon) ของเมล็ดหมามุ่ย ยังพบส่วนประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการรักษาพาร์กินสัน บางการศึกษายังพบว่าหมามุ่ยช่วยเพิ่มระดับสารสื่อประสาทจำพวกซีโรโทนิน ซึ่งเป็นผลดีในการรักษาอาการซึมเศร้า

จึงอาจกล่าวได้ว่าในอนาคต หมามุ่ย อาจเป็นทางเลือกหนึ่ง ที่พัฒนาขึ้นเป็นยาใ้รักษาผู้ป่วยพาร์กินสัน ทดแทนยาสังเคราะห์จากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ไม่ควรนำหมามุ่ยมาทำเป็นยารักษาเองจนกว่าจะมีผลการศึกษายืนยันในด้านสายพันธุ์ของหมามุ่ยที่มีประสิทธิภาพและความปลอดภัยของการใช้ในคน สำหรับสรรพคุณด้านอื่นของ หมามุ่ย ซึ่งถือได้ว่า เป็นสมุนไพรของลูกผู้ชาย เพราะช่วยบำรุงสมรรถภาพทางเพศ โดยมีงานวิจัยในสัตว์ทดลอง พบว่า เมล็ดหมามุ่ยช่วยเพิ่มความต้องการและสมรรถภาพทางเพศ โดยเพิ่มความถี่ในการผสมพันธุ์ขึ้นเป็น 10 เท่า รวมทั้งยืดยาวเวลาในการมีเพศสัมพันธ์ให้นานขึ้น ลดอาการหลังเร็ว และยังเพิ่มปริมาณฮอร์โมนเพศ สำหรับการศึกษานี้ในคนพบว่าหลังรับประทานผงของเมล็ดหมามุ่ย ในปริมาณ 5 กรัมต่อวันพร้อมนม เป็นเวลา 3 เดือน พบว่าสามารถช่วยลดความเครียด และยังทำให้คุณภาพกับปริมาณของอสุจิและน้ำเชื้อเพิ่มขึ้น ทั้งยังช่วยปรับสมดุลฮอร์โมนเพศชายด้วย

หมามุ่ย

